

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

QO‘QON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Qo‘qon davlat universiteti

rektori D.Sh.Xodjayeva

29-avgust 2025-yil

IQTISODIY VA IJTIMOIIY GEOGRAFIYA

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	500 000 - Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta‘lim sohasi:	530000 - Fizika va tabiiy fanlar
Ta‘lim yo‘nalishi:	60530200 - Geografiya

Qo‘qon– 2025

Fan/modul kodi IIG1206	O'quv yili 2025-2026	Semestr 2	Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya	60	120	180
2.	<p style="text-align: center;">I. FANNING MAZMUNI</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning nazariy-metodologik va amaliy asoslari (tushunchalar, qonuniyatlar, tadqiqot usullari va boshqalar) to'g'risidagi bilimlarni shakllantirish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarda iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning fanlar tizimida tutgan o'rni, geografiyaning ijtimoiy tarmog'ini obyekt va predmeti, shakllanishi va rivojlanishi, zamonaviy tuzilishi, iqtisodiy-ijtimoiy geografik jarayonlarni o'rganishda qiyosiy geografik usulni qo'llay olishini, jamiyatning turli jabhalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va geografik aloqadorlikni aniqlay olish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi:</p> <p>Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fan dasturi dunyoning yetakchi oliy ta'lim muassasalaridan biri bo'lgan Moskva davlat universiteti (Rossiya)ning “Теоретические основы социально-экономической географии” fanining o'quv dasturi asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2024 bo'yicha 94-o'rinni egallagan bo'lib, geografiya sohasi bo'yicha yuqori malakali ilmiy-uslubiy bazaga ega.</p> <p>Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan:</p> <p>Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – nazariy bilimlar bilan bir qatorda, iqtisodiy va ijtimoiy hodisalarning hududiy joylashuvi, rivojlanish qonuniyatlari va ularning shakllanish jarayonlarini o'rganish bo'yicha amaliy mashg'ulotlar, jumladan, hududiy tahlillar, statistik ma'lumotlarni qayta ishlash va interpretatsiya qilishga alohida e'tibor qaratiladi.</p> <p>Xalqaro standartlarga muvofiqlik – dastur xalqaro ilmiy va ta'limiy me'yorlarga mos holda ishlab chiqilgan bo'lib, iqtisodiy va ijtimoiy geografik tadqiqotlarning zamonaviy metodlari, xususan, spatial tahlillar, iqtisodiy modellashtirish, demografik prognozlar, GIS texnologiyalari va ijtimoiy jarayonlarni kartografik aks ettirish kabi yo'nalishlar bilan boyitilgan.</p> <p>Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar iqtisodiy va ijtimoiy geografik hodisalarni mustaqil tahlil qilish, hududiy jarayonlar va ularning oqibatlarini ilmiy asosda baholash, dalillarga tayangan holda ilmiy xulosa chiqarish, shuningdek, dolzarb iqtisodiy-ijtimoiy muammolarga geografik nuqtai nazardan yechim topish ko'nikmalarini egallaydilar.</p>			

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya"ning fanlar tizimida tutgan o'рни

Geografik fanlar tizimi: tabiiy geografiya, iqtisodiy va ijtimoiy geografiya, tabiiy-ijtimoiy fanlar, "oraliq" fanlar. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning (inson geografiyasi yoki ijtimoiy geografiyaning) fanlar tizimida tutgan o'рни. Uning boshqa fanlar bilan aloqalari. Geografiyaning ijtimoiy qanotini nomlanishi: iqtisodiy geografiya, iqtisodiy va ijtimoiy geografiya, inson geografiyasi, ijtimoiy geografiya. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning ichki tuzilishi.

2-mavzu. "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya" fanining tadqiqot obyekti va predmeti

Fanning tadqiqot obyekti va predmeti o'rtasidagi bog'liqlik va farqlar. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanining tadqiqot obyekti va predmeti. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning tadqiqot obyekti va predmeti bo'yicha geograflarning turlicha qarashlari. Iqtisodiy va ijtimoiy (ijtimoiy) geografiyaning alohida tarmoqlarining tadqiqot obyekti va predmeti. Tor ma'noda iqtisodiy geografiya fanining tadqiqot obyekti va predmeti. Tor ma'noda ijtimoiy (sotsial) geografiya fanining tadqiqot obyekti va predmeti.

3-mavzu. Fanning tadqiqot usullari

Tadqiqot usuli haqida umumiy tushuncha. Universal (umumiy, yoki falsafiy) fikrlash usullari va tamoyillari. Tadqiqotlarning geografik-taqqoslash usuli. Tarixiy usul. Geografik tadqiqotlarda kartografik usulning roli. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyada matematik usullar. Kuzatish, modellashtirish, anketa-so'rov, ekstrapolyatsiya, tizim-tarkib usullari va ularning iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni o'rganishdagi roli.

4-mavzu. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya taraqqiyoti tarixi (Jahon miqyosida, XIX-XXI asrlar).

Fanning shakllanishining dastlabki bosqichlari. Geografik determinizm va possibilizm. Lokatsion nazariyalar (Tyunen, Veber, Kristaller va b.). Miqdoriy inqilob va uning oqibatlari. Zamonaviy g'arbiy ilmiy yo'nalishlar (xulq-atvor, radikal, gumanistik geografiya va b.).

5-mavzu. O'rta Osiyolik allomalar va ularning ijtimoiy geografik g'oyalar shakllanishiga qo'shgan hissasi

Chjan Syanning O'rta Osiyoga sayohatlari. Buyuk Ipak yo'lining shakllanishi. "Sharq uyg'onish davri" ikki davri uchun xos tushunchalar. Al-Xorazmiy va uning geografiya faniga qo'shgan hissasi. "Yer tasviri" asari. Abu Nasr Farobiy. Abu Ali ibn Sino va Abu Bakr ar-Roziy asarlarida tibbiy geografik ma'lumotlar. Abu Rayxon Beruniy - qomusiy olim. Maxmud Qoshg'ariy va uning tilshunoslik geografiyasiga qo'shgan hissasi.

6-mavzu. Geografik paradigmalar almashinuvi va ilmiy maktablar.

Paradigma tushunchasi (T.Kun kontsepsiyasi). Geografiyadagi asosiy paradigmalar (mintaqaviy, tarmoq, ekologik, ijtimoiy va b.). Ilmiy maktab tushunchasi va ularning fanni rivojlantirishdagi roli. Ilmiy maktablarning shakllanishi va o'zgarishi tabiiy-evolutsion jarayon sifatida.

7-mavzu. XIX asrda olimlarning inson geografiyasiga qo'shgan hissasi

Birinchi geografik jamiyatlarning shakllanishi. Iogann Tyunen – qishloq xo'jaligi shtandorti nazariyasi muallifi. Aleksandr Gumboldt va uning geografiya fani rivojiga qo'shgan hissasi. Karl Ritter – geografik fanlarning nazariyotchisi va tashkilotchisi. Konstantin Ivanovich Arsenevning geografiya faniga qo'shgan hissasi. Pyotr Petrovich Semyonov Tyan-Shanskiy va uning geografiya faniga qo'shgan hissasi. Djordj Perkins Marsh va uning tabiatni muhofaza qilish borasidagi g'oyalari.

8-mavzu. Inson va tabiat o'zaro ta'siri haqida yondashuvlar va mintaqaviy tadqiqotlar

Fridrix Ratsel va determinizm nazariyasi. Vidal de la Blash va possibilizm konsepsiyasi. Deterministlar va possibilistlar o'rtasidagi bahslar. Nikolay Nikolayevich Baranskiyning inson va tabiat o'rtasidagi munosabat borasidagi qarashlari. XX asrda ijtimoiy geografiyaning asta-sekin alohida ilmiy yo'nalishga aylanib borishi. Ijtimoiy geografiyada milliy maktablarning shakllanishi. XX asrning birinchi yarmida mintaqaviy tadqiqotlarning ustuvorligi. Mamlakatlarning iqtisodiy geografik tavsifi. Inson geografiyasida (ijtimoiy geografiyada) landshaft tushunchasi.

9-mavzu. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyani rivojlanishidagi hozirgi bosqich

XX asrning ikkinchi yarmida geografiyada tarmoqlar bo'yicha tadqiqotlarning kengayishi. Ijtimoiy geografiyada matematizatsiya jarayonlari. Tizimli yondoshuv. Xulq – atvor geografiyasining vujudga kelishi. Fanda sotsiologizatsiya va ekologizatsiya jarayonlari. XXI asr boshlarida iqtisodiy va ijtimoiy geografiya. Fan rivojlanishidagi asosiy yo'nalishlar. Muammoli tadqiqotlar miqdorining o'sishi. Global muammolarni geografik tadqiq etishga e'tiborni kuchayishi. O'zbekistonda iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning rivojlanishi.

10- mavzu. Tarixiy geografiya

Yerda insonning tarqalishi. Tayyor ne'matlarni yig'ib oluvchi xo'jalikdan ishlab chiqarishga o'tish. Agrar inqilob va uning oqibatlari. Geografik mehnat taqsimotining shakllanishi. Osiyo, Afrika va Yevropa mamlakatlarida shaharlarning vujudga kelishi va ilk sivilizatsiyalarning shakllanishi. Buyuk Ipak yo'lining O'rta Osiyoning rivojlanishidagi roli. Jahon bozorining shakllanishi. Yevropa mamlakatlarida sanoat inqilobi va uning turli mintaqalarning iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.

11-mavzu. Iqtisodiy geografiya (tor ma'noda) - ijtimoiy geografik fan sifatida

Iqtisodiy geografiya inson geografiasining muhim bir tarmog‘i ekanligi. Iqtisodiy geografianing tuzilishi. Sanoat, qishloq xo‘jaligi, transport, qurilish geografiasini - iqtisodiy geografianing asosiy tarmoqlari sifatida. Xo‘jalik tarmoqlari haqida tushuncha, ularning klassifikatsiyasi. Iqtisodiy geografianing amaliy ahamiyati. Mintaqaviy iqtisodiy siyosat.

12-mavzu. Iqtisodiy geografianing asosiy tushunchalari

Geografik o‘rin tushunchasi, uning turlari. Iqtisodiy-geografik o‘rin, siyosiy-geografik o‘rin. Hududiy mehnat taqsimoti. Rayon – iqtisodiy va ijtimoiy geografiya, qolaversa umuman geografiya fanining bosh tushunchasi ekanligi, uning pog‘onasimonligi, real geografik va ma‘muriy boshqaruv rayonlar. Iqtisodiy rayonlar. Ishlab chiqarishning ijtimoiy shakllari: konsentratsiya (mujassamlashuv), ixtisoslashuv, kooperatsiya, kombinatlashuv. N.N.Kolosovskiyning hududiy ishlab chiqarish majmualari va energiya ishlab chiqarish sikllari konsepsiyasi

13-mavzu. Geografik tuzilmalar

Peter Haggett bo‘yicha hududiy tizimlarni o‘rganishning elementlari. Oqimlar va kommunikatsiyalar. Tugunlar va iyerarxiya. Areallar. Hududiy modellar. Iogann Tyunen modeli. Valter Kristaller va Avgust Lyoshlarning “markaziy joylar” modeli. A.Veberning “sanoat shtandorti” modeli. Boshqa hududiy modellar.

14-mavzu. Geografik jarayonlar

Aholi migratsiyasi jarayonlari va uning sabablari. Hozirgi zamon xalqaro aholi migratsiyasining geografik manzarasi. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda migrantlarni jalb qiluvchi asosiy markazlar. Globalizatsiya jarayonlari. Globalizatsiyani keng va tor ma‘noda tushunish. Globalizatsiya va mintaqaviy iqtisodiy integratsiya.

15-mavzu. Ijtimoiy geografianing fan tarmoqlari

Aholi geografiasini iqtisodiy geografianing muhim va alohida tarmog‘i ekanligi. Aholi geografiasining tuzilishi. Aholi geografiasining muhim tushunchalari. Aholi dinamikasi. Aholi takror barpo bo‘lishining an‘anaviy tipi. Demografik portlash fenomeni. Aholi takror barpo bo‘lishining zamonaviy tipi. Aholi sonining tez ko‘payib borish xavfi.

Madaniyat mintaqaning muhim tavsifiy jihatlaridan biri sifatida. Tillar geografiasini. Dinlar geografiasini. Madaniyat geografiasini va aholi. Yer shari aholisining etnik tarkibi. O‘zbekiston aholisining etnik tarkibi. Jahonning yirik xalqlari. O‘rta Osiyoning madaniy makoni.

Sotsial geografianing keng va tor ma‘noda tushunish. Sotsial geografianing tadqiqot obyekti va predmeti, fanlar tizimida tutgan o‘rni. Sotsial geografianing shakllanishi va rivojlanish bosqichlari. Sotsial geografianing tarmoqlari. Ta‘lim geografiasini va O‘zbekiston ta‘lim tizimi. Sog‘liqni saqlash geografiasini. Ayrim xorijiy mamlakatlarning ta‘lim tizimi. Jinoyatchilik geografiasini. Turizm

geografiyasi. Rekreatsiya resurslari. Xalqaro turizm. Din geografiyasi. Sotsial geografiyaning muhim vazifalari va muammolari.

Tibbiyot geografiyasining ijtimoiy geografik fanlar tizimida tutgan o'рни. Tibbiyot geografiyasining shakllanishi. Tibbiyot geografiyasining tadqiqot yo'nalishlari. Aholi salomatligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar. Tabiiy sharoit, irsiyat va turmush tarzining inson salomatligiga ta'siri. Genogeografiya. Aholi salomatligi va ekologiya. Sog'liqni saqlash geografiyasi. Kichik qishloq aholi manzilgohlari aholisi uchun tibbiy xizmatlardan foydalanish muammosi.

Nozogeografiya. Nozoareallar va nozomajmualar. Geografik patologiyalar. Pandemiya. OITS/OIV geografiyasi. COVID - 19 koronavirus pandemiyasi. Salomatlik geografiyasi. O'lim va umr ko'rish davomiyligi. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda o'limning asosiy sabablari. Dunyo mintaqalari o'rtasidagi umr ko'rish davomiyligidagi geografik farqlar. Tibbiy geografik xaritalar. O'zbekistonda tibbiyot geografiyasi.

Siyosiy geografiya, uning obyekti va predmeti. Siyosiy geografiyaning ijtimoiy-geografik fanlar tizimida tutgan o'рни va aloqalari. Siyosiy geografiyaning shakllanish xususiyatlari va bunda g'arb olimlarining xizmatlari. Siyosiy geografiyaning tuzilishi. Siyosiy geografiya va geosiyosat. Ularning o'zaro aloqadorligi va rivojlanish xususiyatlari.

III. AMALIY MASHG'ULOTLARI BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning zamonaviy tuzilishi, uning boshqa fanlar bilan aloqasini o'rganish.
2. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya alohida sohalarining tadqiqot obyekti va predmeti.
3. Fanning tadqiqot usullari tahlili.
4. Qadimgi mualliflar asarlarida iqtisodiy-ijtimoiy geografiyaning elementlari.
5. Xorazmiy, Beruniy, Qoshg'ariy, Lyudoviko Gvichardini, Bernxard Vareniy g'oyalari tahlili.
6. XVIII asr mutafakkirlarining ijtimoiy geografik qarashlarini taqqoslash.
7. XIX asrda olimlarining inson geografiyasi shakllanishiga qo'shgan hissasini o'rganish.
8. Geografik determinizm va possibilizm.
9. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyani rivojlanishi hozirgi bosqichining xususiyatlarini o'rganish.
10. O'tgan davrlarning ijtimoiy-geografik sharoitlarini takror hosil bo'lishi.
11. Iqtisodiy geografiya - inson geografiyasining muhim bir tarmog'i ekanligi.
12. Iqtisodiy geografiyaning asosiy tushunchalarini o'rganish.
13. Hududiy tizimlarni o'rganishning elementlari va hududiy modellar.

14. Aholi migratsiyasi va globallashuv. Urbanizatsiya jarayonlari va uning hududiy xususiyatlari. Demografik portlash fenomeni.

15. Ijtimoiy geografiyaning fan tarmoqlari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq

IV. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;

- dokladlar tayyorlash;

- kurs ishi yozish;

- konspekt yozish;

- glossariy tuzish;

- individual va guruhiy o'quv loyihasi;

- keys-topshiriqlarini bajarish;

- mavzuli portfoliolar tuzish;

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;

- manbaalar bilan ishlash;

- infografika tuzish;

- chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.)

yaratish;

- multimediali taqdimotlar yaratish;

- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;

- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;

- ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning tadqiqot usullari.

2. Qadimgi Gretsiya va qadimgi Rimda geografiya.

3. Ekspeditsiya-tadqiqot faoliyati va geografiya.

4. XVII - XXI asrlarda iqtisodiy va ijtimoiy geografiyadagi nazariyalarning shakllanishi va rivojlanishi.

5. Iqtisodiy geografiyaning asosiy tushunchalari: geografik mehnat taqsimoti, geografik o'rin, iqtisodiy rayon.

6. Iqlim o'zgarishi va tibbiy-geografik muammolar.

3.	<p style="text-align: center;">V. TA'LIM NATIJALARI (SHAKLLANADIGAN KOMPETENSIYALAR)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning fanlar tizimida tutgan o'rni, obykti va predmeti, shakllanishi, rivojlanishi, zamonaviy tuzilishi haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi; • iqtisodiy va ijtimoiy geografiyadagi nazariyalari asoslarini, qonunlar, asosiy tushunchalar, jarayonlarning xususiyatlarini bilish va ulardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi; • talaba iqtisodiy va ijtimoiy geografik jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, jamiyatning turli jabhalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va geografik aloqadorlikni aniqlay olish, muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ega bo'lishi kerak.
	<p style="text-align: center;">VI. MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aholi joylashuvining hududiy farqlari qanday ijtimoiy va iqtisodiy oqibatlarga olib keladi? Urbanizatsiya jarayonining rivojlanayotgan va rivojlangan mamlakatlardagi asosiy xususiyatlari va muammolarini tahlil qiling. 2. Globallashuv jahon iqtisodiyotining hududiy tuzilishiga qanday ta'sir ko'rsatmoqda? Transmilliy korporatsiyalarning global ishlab chiqarish zanjirlaridagi o'rni va uning turli mintaqalar uchun ahamiyatini geografik nuqtai nazardan baholang. 3. Qishloq xo'jaligining ixtisoslashuvi va joylashuviga ta'sir qiluvchi asosiy tabiiy va ijtimoiy-iqtisodiy omillar nimalardan iborat? Hududiy daromadlar farqini kamaytirishda qishloq hududlarini rivojlantirishning geografik strategiyalari qanday bo'lishi mumkin? 4. Sanoat ishlab chiqarishining hududiy tashkil etilishining asosiy shakllari (masalan, sanoat rayonlari, klasterlar) qanday? Texnopolislar va innovatsion hududlarning shakllanishi va rivojlanishining iqtisodiy-geografik sabablarini tushuntiring. 5. Hududiy iqtisodiy nomutanosibliklarning (regional disparity) sabablari va oqibatlari nimalardan iborat? Mintaqaviy rivojlanish siyosatining iqtisodiy va ijtimoiy geografiyadagi o'rni qanday? 6. Xizmat ko'rsatish sohasining geografiyasi (masalan, turizm, moliyaviy xizmatlar, transport) qanday xususiyatlarga ega? Transport infratuzilmasining hududlarning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishidagi rolini geografik jihatdan asoslang.
4.	<p style="text-align: center;">VII. TA'LIM TEXNOLOGIYALARI VA METODLARI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blis-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5.	<p style="text-align: center;">VIII. KREDITLARNI OLISH UCHUN TALABLAR:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirishi, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olishi, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirishlari lozim.</p>
6.	<p style="text-align: center;">ASOSIY ADABIYOTLAR</p> <p>1. Qo‘ldasheva M., Maxmudova M. Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. “Navro‘z” nashriyoti Toshkent -2019.</p> <p>2. <u>A.S.Soliyev</u>, N.K.Komilova, S.L.Yanchuk, Sh.Z.Jumaxanov, F.T.Rajabov. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya. Darslik. Toshkent, «Noshir», 2019. -512 b.</p> <p>3. Komilova N.K., Jumaxanov Sh.Z. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi. -Toshkent: «MALIK PRINT CO», 2021.-384 b.</p> <p>1. Komilova N., Jumaxonov Sh., Rajabov F. Inson geografiyasi. O‘quv qo‘llanma. T.: “Universitet”, 2018.-248 b.</p> <p style="text-align: center;">QO‘SHIMCHA ADABIYOTLAR</p> <p>2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Тошкент: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.</p> <p>3. Komilova N., Ravshanov A., Muxammedova N. Tibbiyot geografiyasi va global salomatlik. O‘quv qo‘llanma. T.: «MUMTOZSOZ», 2019.-188 b.</p> <p>4. Komilova N., Jumaxonov Sh.va b. Sotsial va madaniy geografiya. Darslik. «Shafolat Nur Fayz», 2020.-256 b.</p> <p>5. Солиев А. Иқтисодий география: назария, методлар ва амалиёт.-Т.: Камалак, 2013.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <p>http://demography.narod.ru. www.demoscope.ru. www.lex.uz www.undp.org/popin/popin.html www.stat.uz www.tradingeconomics.com – экономические показатели https://www.geogr.msu.ru/education/vo/prog_distc/programs_3xx/bak_G/b_G_ecgr_an_teoreticheskie_osnovy_socialno-economiceskoy_geografii_3++.pdf</p>
7.	<p>Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil 29-avgustdagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p style="text-align: center;">FAN/MODUL UCHUN MAS‘ULLAR:</p> <p>O. Tobirov– QDU, “Geografiya va iqtisodiyot” kafedrasi mudiri, g.f.f.d. (PhD)</p>
9.	<p style="text-align: center;">TAQRIZCHILAR:</p> <p>X.Abdinazarova - QDU “Geografiya va iqtisodiyot” kafedrasi dotsenti g.f.f.d. (PhD)</p>